

سال سوم، شماره یازدهم، بهمن ماه ۱۳۹۳

یادنامه

خبرنامه انجمن علمی یادگیری الکترونیکی ایران (یادا)

همکاران این شماره (به ترتیب حروف الفبا): دکتر احمد آقا کاردان، مهندس سوگل بابازاده، دکتر فرهاد سراجی، مهندس محمد صادق رضایی، دکتر مریم طایفه محمودی و مهندس متین ماهری

سخنرانی آتی: استفاده از برنامه‌های یادگیری الکترونیکی برای یادگیری و آموزش زبان و ادبیات انگلیسی در آموزش عالی ایران
سخنران: خانم دکتر آزاده مهرپویان
زمان: دوشنبه ۱۳۹۳/۱۲/۱۸ ساعت ۱۴ تا ۱۶
مکان: مرکز تحقیقات مخابرات ایران
آنچه در این شماره می‌خوانید:

ستون صاحب نظران

گزارش سخنرانی

معرفی کتاب

چکیده پایان نامه‌های حوزه یادگیری الکترونیکی

واژه‌های رایاد

نشریات رایاد

رویدادهای آینده

وبگاه‌های یادگیری

در انگیزش بیرونی، یادگیرنده امتیاز و تشویق خود را از دیگران کسب می‌کند، و اگر هم تنبیهی در کار باشد باز هم از طرف دیگران است. مانند مردود دانستن او توسط کمیته پذیرش دانشجویان در یک دانشگاه.

انگیزش درونی: در این نوع انگیزش یادگیرنده با توجه به عواملی درونی در پی یادگیری است. مانند لذت بردن از حل تمرین‌های درس مورد علاقه او، روی آوردن به یک رشته تحصیلی، و ارائه تکلیف‌های درسی در قالبی متفاوت با دیگران. در چنین مواردی معمولاً یادگیرنده بر طبق رضایت و میل باطنی خویش در فرایند یادگیری شرکت می‌کند. در انگیزش درونی، یادگیرنده خودش در باره آنچه انجام می‌دهد قضاوت می‌کند، به خود امتیاز می‌دهد و خود را تشویق می‌کند، و باز اگر تنبیهی در کار باشد آن نیز توسط یادگیرنده اعمال می‌شود. مانند کشیدن مجدد نموداری که رضایت او را جلب نکرده است.

بدیهی است مدیریت عوامل مؤثر بر انگیزش بیرونی که بسیار متعدد و متفاوت می‌باشند کار بسیار دشواری است. ولیکن عوامل مؤثر بر انگیزش درونی در حوزه وجودی یادگیرنده قرار دارند، و در مقایسه با انگیزش بیرونی، مدیریت و بهره‌برداری از آنها آسان‌تر است. برای تحریک و تهییج انگیزه یادگیرنده با استفاده از عوامل مؤثر بر انگیزش درونی می‌توان به موضوعات زیر توجه نمود.

در نظر گرفتن سلیقه و ترجیحات یادگیرنده. بدیهی است یکی از عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه برای انجام یک کار تطابق شرایط محیطی با سلیقه فرد است. به خصوص در امر یادگیری توجه داشتن به عناصری که با سلیقه یادگیرنده تطبیق داشته باشند، و همچنین عناصری که یادگیرنده آنها را ترجیح می‌دهند، می‌تواند انگیزه یادگیری را در یادگیرنده افزایش دهد. برای این منظور می‌توانیم کنترل برخی از خصوصیات واسط کاربری را در اختیار یادگیرنده قرار دهیم. همچنین استفاده از پروفایل یادگیرنده برای مدل‌سازی سلیقه او و تطبیق دادن محیط یادگیری با سلیقه و ترجیحات او بکار گرفته شود و در نتیجه در انگیزش یادگیرنده برای یادگیری مؤثر واقع شود.

توجه نمودن به زمینه و سابقه آموزشی یادگیرنده. هر قدر یادگیرنده با موضوعی آشنائی بیشتری داشته باشد، انگیزه او برای ورود به موضوعات مرتبط، بیشتر است. از طرفی یک مبحث جدید تماماً نمی‌تواند با سابقه آموزشی همه یادگیرندگان مرتبط باشد. در هر حال باید ترتیبی داده شود که یادگیرنده احساس کند با موضوع جدید غریبه نیست، و حتی باور نماید که محیط یادگیری برای حل این مسئله به او توجه خاص دارد. توجه خاص داشتن به مخاطب، همواره در جلب توجه و تمرکز او مؤثر واقع می‌شود. بنا بر این، می‌توانیم در ارائه محتوای دروس الکترونیکی با استفاده از مدل سابقه آموزشی

اثربخش نمودن یادگیری الکترونیکی بر پایه انگیزه‌های درونی (قسمت دوم)

دکتر احمد آقا کاردان

دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات

دانشگاه صنعتی امیر کبیر

راهکارهای افزودن بر انگیزه یادگیرنده

سوال اساسی در این گفتار این است که در ارتباط با فرایند یادگیری، چگونه می‌توانیم انگیزه را که نیروی محرکه یادگیری است تحریک نموده و افزایش دهیم، و در نتیجه بر کارائی و اثربخشی فرایند یادگیری بیفزاییم. در انتها نیز لازم است به مشکلاتی موجود در راه تشخیص سطح انگیزه و تحریک تطبیق پذیر آن اشاره کنیم.

البته ما در این گفتار مختصر نمی‌توانیم مدعی شویم که راهکارهای افزایش سطح انگیزش را با جزئیات لازم در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌دهیم. بلکه فرصت ما در این مختصر در این حد است که سرفصل‌های مناسب برای این منظور را مرور کنیم، و آن هم به اختصار. البته پیش بینی می‌شود که این مرور بتواند بر انگیزنده انگیزه پژوهشگرانی شود که نتایج حاصل از پژوهش‌های آنها بتواند راهکارهای مناسب را در اختیار همگان بگذارد.

همانطور که گفته شد انگیزه یک خصوصیت درونی است که به عنوان نیروی محرکه، حرکت‌های ذهنی و عینی انسان را برای رسیدن به هدفی مورد نظر یاری می‌کند. عوامل مؤثر بر حرکات انگیزشی انسان به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند.

انگیزش بیرونی: در این نوع انگیزش یادگیرنده متأثر از عوامل یا محرک‌ها خارجی است. عواملی مانند بدست آورد شغل بهتر، کسب درآمد بیشتر، و یا کسب امتیاز در آزمون زبان انگلیسی برای ادامه تحصیل. در چنین مواردی ممکن است یادگیرنده بر خلاف رضایت و میل باطنی خویش نسبت به عمل مورد نظر، در فرایند یادگیری حرکت نماید تا به هدف خود برسد.

واکنش‌ها رابطه مستقیم دارد با انگیزه یادگیرنده نسبت به آن درس. هر قدر یادگیرنده نسبت به یک موضوع انگیزه بیشتری داشته باشد، مایل است در رسیدن به اهداف مربوط به آن موفق‌تر باشد. بنا بر این، نمره یکی از راه‌کارهای مناسب برای اندازه‌گیری سطح انگیزه یادگیرنده است. مشروط به این که بتوانیم عکس العمل او را در ارتباط با نمره‌ای که گرفته است استخراج و ارزیابی کنیم.

افزایش کارایی یادگیرنده در رسیدن به اهداف. اگر تأثیرات انگیزه را بر مواردی که در فوق بیان شدند در نظر بگیریم می‌توانیم باور داشته باشیم که انگیزه یادگیرنده، در کل عامل مؤثری است برای دستیابی به اهداف آموزشی، و بین این دو، یک رابطه‌اشیوردها برای مصورسازی و نمایش سطح پیشرفت در هر یک از فعالیت‌های یادگیری، یکی از بهترین راه‌کارها برای حفظ انگیزه یادگیرنده و تداوم حرکت به منظور تکمیل فعالیت‌های باقیمانده، و در نتیجه رسیدن به اهداف آموزشی است. علاوه بر این می‌توان با استفاده از مدل دانش یادگیرنده و توصیه‌های مناسب، ضمن یاری رساندن به او، توجه نظام یادگیری را نسبت به او برجسته‌سازیم. این عامل توجه داشتن، و به نوعی ابراز دلواپسی کردن، یکی از مؤثرترین عوامل در ایجاد و افزایش انگیزه است.

فراهم نمودن بستری برای شخصی‌سازی اهداف آموزشی. به نظر شما کدام مسافر برای سفر به مقصدی یکسان از انگیزه بیشتری برخوردار است؟ فردی که در یک تور شرکت می‌کند و اجازه ندارد خارج از برنامه‌های تور از مکانی بازدید کند، یا آن کسی که چنین اجازه‌ای را دارد. بدیهی است که قدری آزادی عمل در دیدن مکان‌های دلخواه، مسافرت با تور را جذاب‌تر می‌کند. این عامل بیرونی برای انگیزش را می‌تواند در فرایند یادگیری نیز دخیل نمود. یکی از راهکارهای مناسب برای این منظور فراهم کردن بستری است برای تعریف اهداف آموزشی شخصی‌سازی شده. یعنی علاوه بر اهداف اصلی در یادگیری یک موضوع به خصوص، به یادگیرنده اجازه داده شود که برخی از اهداف مورد نظر خود را نیز به اهداف اصلی بیفزاید، و البته تحت شرایطی بتواند بخشی از فعالیت یادگیری خود را برای رسیدن به آن اهداف انجام دهد. برای این کار می‌توانیم از قبل اهداف ثانویه‌ای را متناسب با زمینه‌ها و سابقه‌های مختلف تعریف کنیم و به یادگیرنده اجازه دهیم که در تعریف اهداف آموزشی شرکت نماید، و یک یا دو هدف را از فهرست اهداف ثانویه، به اهداف اصلی بیفزاید. با این کار ما حس خوبی را به یادگیرنده القاء می‌کنیم. همان حس احترام و استقلال را که یک مسافر در تورهای دسته‌جمعی دارد، وقتی که می‌بیند می‌تواند بخشی از برنامه سفر را متناسب با سلیقه خود شخصی‌سازی نماید. دسترسی به اهداف ثانویه را می‌توانیم بر اساس

یادگیرنده، و یا سابقه شغلی او بخش‌هایی از محتوا را بطور شخصی‌سازی شده به سابقه معینی از یادگیرنده اختصاص دهیم. مدل سوابق یادگیرنده بر اساس پروفایل او به راحتی در دسترس سامانه آموزش الکترونیکی است. بنا بر این، سامانه می‌تواند قطعاتی از درس را با مدل سوابق یادگیرنده تطبیق داده و در معرض استفاده او قرار دهد. از جمله موارد قابل تطبیق می‌توان به محتوای مقدمه هر فصل، برخی از مثال‌ها، متن برخی از تمرین‌ها، برخی از تصاویر، و مواردی از این دست اشاره نمود. کافی است این قطعات را بر اساس زمینه آموزشی یادگیرندگان، و سوابق آموزشی آنها طبقه‌بندی و در مخزن محتوای الکترونیکی ذخیره شوند. سپس سامانه یادگیری الکترونیکی با رجوع به مدل سابقه یا مدل زمینه یادگیرنده می‌تواند متن‌های مناسب را در محتوای اصلی درس گنجانده و در واقع با سوابق یادگیرنده و یا زمینه آموزشی او تطبیق دهد.

تعریف روشن اهداف یادگیری. سفر غالباً جذاب است و کمتر کسی پیدامی‌شود که برای سفر انگیزه لازم را نداشته باشد. ولیکن سفر به شرطی جذابیت دارد که اولاً از قبل بدانیم به چه مقصدی می‌رویم و ثانیاً دیدن آن مقصد تا چه اندازه برای ما می‌تواند جالب باشد. در فرایند یادگیری، یادگیرنده در ابتدای جاده ای ایستاده است که به اهداف یادگیری منتهی می‌شود. بنا بر این، تعریف روشن اهداف یادگیری مانند معرفی دقیق مقصد مسافرت است. هر قدر برای وقت در تعریف اهداف یادگیری زمان صرف کنیم، باعث افزایش انگیزه یادگیرنده برای حرکت کردن در این مسیر خواهیم شد. ولیکن هر مقصدی نمی‌تواند برای مسافرت جذاب باشد مگر آن که مقصد را متناسب با سلیقه و ترجیحات مسافر معرفی کنیم. در تعریف اهداف آموزشی لازم است عبارات و مصداق‌ها بر اساس مدل یادگیرنده، و به خصوص مدل ترجیحات، مدل زمینه آموزشی، و مدل سابقه او تطبیق داده شوند تا جذابیت نیز در تعریف اهداف آموزشی لحاظ شود.

بازخورد پیشرفت در فعالیت‌های تحصیلی. ورود به فرایند یادگیری یک موضوع جدید درست مانند ورود به جاده‌ای است که به شهری ناشناخته منتهی می‌شود. ناشناختگی به خودی خود دارای جاذبه است و بر سطح انگیزه یک فرد برای دانستن آن شهر ناشناخته می‌افزاید. ولیکن اگر این جاده هیچ علامتی نداشته باشد که نشان دهد فاصله باقیمانده تا آن شهر چه اندازه است، باعث کسالت و کاهش انگیزه می‌شود. بنا بر این، لازم است سطح پیشرفت یادگیرنده در مراحل مختلف، و به خصوص پس از انجام هر یک از فعالیت‌های یادگیری به او نمایش داده شود. استفاده از

مشارکت، و تحلیل و داده کاوی آنها، اولاً می توان جایگاه افراد را در فضای همکاری و مشارکت مشخص نمود، و ثانیاً می توان با پذیرفتن این فعالیت ها به عنوان بخشی از فعالیت آموزشی، پاداش مناسبی را برای یادگیرندگان در نظر گرفت. به این ترتیب بار دیگر با بازخوردهای مناسب از ارزیابی نظام یادگیری نسبت به نقش مؤثر یادگیرنده، و انتقال پیام قدردانی به او، می توانیم در او انگیزه بیشتری را برای مشارکت در فرایند یادگیری تضمین کنیم.

مصورسازی فعالیت های یادگیرندگان. در شبکه های اجتماعی و انجمن های مجازی لازم است از کسانی که فعالیت های مؤثری دارند و در جهت همکاری و یاری رساندن به دیگران مشتاقانه تلاش می کنند، سپاسگزاری شود. سپاسگزاری و قدردانی اگر مؤثرترین عامل برای افزودن بر سطح انگیزه یادگیرندگان باشد، بطور قطع یکی از مؤثرترین عوامل است. برای این منظور ابتدا لازم است فعالیت های یادگیرندگان در فضای همکاری و تعامل، مصور شود. باید دیده شود که چه کسانی، چه فعالیت هایی را انجام می دهند، و رضایت دیگران نسبت به آنها در چه سطحی است. بنا بر این، یکی از راهکارهای مؤثر برای ایجاد انگیزه، استفاده از مصورسازی فعالیت های فعالان در محیط یادگیری الکترونیکی است. امروزه به کمک ابزارهای همچون نظرسنجی، امتیازدهی، برچسب زنی و حاشیه نویسی می توانیم بازخورد دیگران را نسبت به فعالان محیط یادگیری الکترونیکی مصورسازیم. در ضمن روش های گوناگونی برای مصورسازی شبکه یادگیرندگان وجود دارد. آنچه در این راستا ضرورت بیشتری دارد، استفاده از روش های تحلیل شبکه های اجتماعی و تحلیل های آماری برای استخراج اطلاعاتی است که به نحو عادلانه ای جایگاه فعالان مؤثر را برجسته سازد، و در ضمن برای کسانی که کمتر فعالیت می کنند توصیه های مناسبی را برای ارتقاء سطح تعامل و همکاری آنها فراهم نماید.

انتقال حس دل واپسی به یادگیرندگان. دل واپسی سطحی از توجه است که برآمده از عشق و اشتیاق است. یادگیرنده در هر سن و سال، و در هر مقطع آموزشی که باشد نیاز به توجه دارد. هم توجه از طرف نظام آموزشی، و هم توجه از طرف معلمین و هم کلاسی ها. در نظام آموزش الکترونیکی سامانه یادگیری واسطه ای است میان معلم و دیگر دست اندرکاران نظام آموزشی. بنابراین، صفحه نمایش کامپیوتر و یا تبلت، تنها محیط ممکن برای انعکاس دل واپسی های کسانی است که برای موفقیت یادگیرنده فعالیت می کنند. نظارت بر فعالیت های یادگیرنده و کاوش در داده های بدست آمده می تواند منجر به اطلاعاتی شود که بهترین راهکارها را برای ابراز دل واپسی فراهم نماید. به عنوان مثال، یادآوری به یادگیرنده برای برداشتن تکالیف، یادآوری به او برای ارسال تمرین های حل شده، توصیه منابع آموزشی متناسب بامدل دانش یادگیرنده، گروه بندی یادگیرندگان برای انجام

کسب امتیاز از فعالیت های انجام شده و رسیدن به اهداف اصلی تنظیم کنیم. در این صورت یادگیرنده علاوه بر مشارکت در تعریف اهداف ثانویه، برای رسیدن به آن اهداف باید از اهداف اصلی عبور نماید، و قطعاً برای این حرکت از انگیزه مضاعفی برخوردار خواهد بود.

ایجاد محیطی برای ظهور منصفانه و عادلانه توانمندی ها.

جامعه باید فضای بروز استعدادها باشد. ولیکن نباید فراموش کرد که اعضاء یک جامعه از استعدادهای متفاوتی برخوردار هستند. به همین دلیل در جوامعی که طبقه بندی اعضاء آن جامعه بر اساس چارچوبی یکسان و انعطاف ناپذیر انجام می شود، افراد برای انجام وظائف فردی، و همچنین مشارکت در امور جمعی، از انگیزه کافی برخوردار نیستند. لازم است بروز استعدادها منصفانه و عادلانه باشد. منصفانه یعنی همه فرصت کافی برای ظاهر کردن و به نمایش گذاشتن استعدادهایشان را داشته باشند، و عادلانه یعنی هر کس بتواند استعداد خویش را به ظهور برساند، نه آن استعدادی را که دیگران استعداد می دانند. محیط یادگیری الکترونیکی نیز نوعی جامعه یادگیری است که باید همگان فرصت نمایش استعدادهای خود را داشته باشند. استفاده از ابزارهای شبکه های اجتماعی برای ایجاد فضای تعامل، همکاری و مشارکت می تواند ما را به این هدف برساند. علاوه بر این، با تعریف وظائف مختلف برای یادگیرندگانی با استعدادهای متفاوت، می توانیم محیط یادگیری را به یک سازمان یادگیرنده تبدیل کنیم که در آن برای یادگیری، همه اعضاء نقشی را به عهده دارند.

فراهم نمودن فضای همکاری و مشارکت. استفاده از

ابزارهای همکاری و مشارکت می تواند افراد را برای حرکت کردن در فرایند یادگیری توانمند سازد. بدیهی هر قدر توانائی یادگیرنده در انجام فعالیت های یادگیری بیشتر شود انگیزه او برای ادامه دادن مسیر آن فرایند و انجام فعالیت های آموزشی مرتبط بیشتر خواهد شد. استفاده از ابزارها تعامل، همکاری و مشارکت می توانند در توانمندسازی یادگیرنده مؤثر باشند؛ ولیکن در طراحی فعالیت های آموزشی باید به این نکته توجه داشت که باید به همکاری و مشارکت سازنده امتیاز داده شود. نظارت دائمی بر فعالیت یادگیرندگان و تشخیص نوع فعالیت آنها از مهمترین چالش ها در این رویکرد است. ولیکن خوشبختانه در این راستا نیز الگوهای مناسبی در فضای شبکه های اجتماعی مشاهده شده است. با استفاده از داده های برداشته شده از فعالیت های یادگیرندگان در حوزه همکاری، تعامل، و

گرچه راهکارهای مختلفی برای این کار وجود دارد که به برخی از آنها در این گفتار اشاره شد، ولیکن تشخیص سهم هر محرک در مجموعه محرک‌های مؤثر کار بسیار دشوارتر است. بنا بر این، شخصی‌سازی محرک‌های انگیزه، و یا تحریک تطبیق‌پذیر، یکی از پیچیده‌ترین چالش‌های پیش‌رو است. چالش دیگر تحلیل و مدیریت انگیزه‌های همزمان است. گاه انسان در انجام امور مختلف دارای سطوح مختلفی از انگیزه می‌باشد. تشخیص این انگیزه‌های همزمان و مدیریت آنها در جهت مطلوب نیازمند این است که اولاً سامانه یادگیری بتواند تشخیص دهد یادگیرنده بین دو امر مختلف به کدام یک انگیزه بیشتری دارد، و ثانیاً با استفاده از محرک‌های مناسب، او را در جهت اجرای آن امری که ضروری‌تر است برانگیزد و انگیزه مربوطه را افزایش دهد. این هر دو کار بسیار پیچیده و انجام آنها به صورت ضمنی بسیار دشوار است.

امید است با فراهم شدن زمینه برای پژوهش‌های مشترک در حوزه‌های علوم تربیتی، علوم شناختی و مهندسی سیستم‌های اطلاعاتی، بیش از پیش فضائی برای تفاهم و اشتیاق به منظور بهبود اثربخشی یادگیری الکترونیکی با تأکید بر موضوع انگیزه فراهم شود.

تکالیف دسته‌جمعی و موارد دیگری از این دست می‌توانند می‌توانند راهکارهای مناسبی برای انتقال حس دل‌واپسی با یادگیرنده باشند. انتقال دل‌واپسی عامل بسیار مناسبی است برای ایجاد یک رابطه دوستی و محبت که باعث می‌شود طرفین به خواسته‌های طرف مقابل توجه بیشتری داشته باشند.

بازی‌سازی فرایندها و فعالیت‌های یادگیری. استفاده از اصول بازی در فرایند یادگیری، یا بازی‌سازی فرایند یادگیری، به معنای این است که یادگیرنده در فرایندی وارد شود که یادگیری را برای او یک تفریح و سرگرمی دائمی بسازد. بازی‌سازی یادگیری به این معنا نیست که یادگیرنده در مقابل یک باز قرار گیرد، و یا درس به صورت یک بازی اجرا شود. بلکه بازی‌سازی یادگیری یعنی به بازی گرفته شدن یادگیرنده در یک بازی که او را به اهداف یادگیری می‌رساند. یعنی یک بازی دلچسب که مرحله به مرحله یادگیرنده را به ایفای نقش در انجام فعالیت‌های آموزشی دعوت می‌کند تا سرانجام به اهداف یادگیری برسد. این روزها بازی‌سازی در تمام زمینه‌ها و به خصوص در حوزه یادگیری الکترونیکی به عنوان بستری برای انگیزش انگیزه‌های درونی مورد توجه قرار گرفته است. ابزارها و فناوری‌های موجود، و به خصوص ویژگی‌های تبلت و قابلیت‌های چندرسانه‌ای آن، زیرساخت مناسبی را از دیدگاه مهندسی بازی‌سازی یادگیری فراهم نموده است. آنچه جای آن در این میان خالی است فراهم بودن متدولوژی مناسبی برای بازی‌سازی فرایند یادگیری و طراحی آموزشی مطلوب برای بازی‌سازی محتوای یادگیری است.

چالش‌های پیش‌رو

مهم‌ترین چالش تشخیص و اندازه‌گیری سطح انگیزش یادگیرندگان است. زیرا انگیزه یک پدیده درونی است و هیچگاه بطور مستقیم بروز نمی‌کند. همانطور که گفته شد، انگیزه موتور حرکت‌های درونی و بیرونی انسان است که ما به منبع این نیروی محرکه دسترسی نداریم. به خصوص اندازه‌گیری وقتی مشکل‌تر می‌شود که ما بخواهیم آن را بصورت ضمنی و با استخراج اطلاعات از رفتارهای کاربر اندازه‌گیری کنیم

چالش دیگر، در تحریک یادگیرنده به منظور افزودن بر سطح انگیزه او است.

پشتیبانی آموزشی عنصر مغفول در برنامه درسی دانشگاه‌های الکترونیکی

مکان: مرکز تحقیقات مخابرات ایران

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۳/۱۰/۱۷

جناب آقای دکتر فرهاد سراجی، دارای مدرک تحصیلی دکترای برنامه‌ریزی درسی از دانشگاه خوارزمی هستند. در حال حاضر، ایشان عضو هیئت‌علمی با مرتبه دانشیاری در دانشگاه بوعلی‌سینا همدان و مدیر گروه علوم تربیتی همان دانشگاه هستند. زمینه‌های پژوهشی مورد علاقه ایشان عبارت‌اند از: طراحی محیط‌های یادگیری الکترونیکی، کیفیت برنامه درسی در دانشگاه‌های مجازی و روش‌شناسی پژوهش‌های آموزشی. از جمله تالیفات ایشان می‌توان به دو جلد کتاب در زمینه یادگیری الکترونیکی و کاربرد اینترنت در آموزش و پژوهش، ۲۱ مقاله علمی و پژوهشی، ۴ مقاله علمی و ترویجی و ۳۷ مقاله در کنفرانس‌های داخلی و بین‌المللی، اشاره نمود.

خلاصه سخنرانی

پشتیبانی آموزشی

«پشتیبانی آموزشی» به کلیه طرح‌ها، فعالیت‌ها، راهبردها و شیوه‌هایی گفته می‌شود که در کنار مواد آموزشی و راهنمایی‌های مدرس، به بهبود کیفیت یادگیری و رضایت دانشجوی الکترونیکی کمک می‌کند.

«سیستم پشتیبان» به آن دسته از روش‌هایی گفته می‌شود که نظام آموزشی در مراحل «قبل از ثبت‌نام»، «حین آموزش» و «پس از فراغت از تحصیل» برای دانشجو تدارک می‌بیند تا از این طریق رضایت دانشجو، تسهیل پیشرفت تحصیلی و ارتباط مداوم دانشجو با مؤسسه را حفظ کند. این روش‌ها شامل ارائه اطلاعات درباره دوره‌ها، اعلام شرایط تحصیل، شیوه پذیرش و ثبت‌نام، تسهیل دسترسی به کتابخانه‌ها، پایگاه داده‌های الکترونیکی، پشتیبانی‌های فنی و آموزشی، تدارک فرصت‌های آموزش مداوم، مشاوره و خدمات شغلی و ارتباط مستمر با دانش‌آموختگان هستند.

حدود و گستره پشتیبانی آموزشی

هندرسون (۲۰۰۶)، برای تعیین حدود اقدام‌های پشتیبانی آموزشی، فعالیت‌های آموزش الکترونیکی را به دو دسته کلی تقسیم می‌کند:

۱. فعالیت‌های مربوط به تولید عناصر برنامه درسی الکترونیکی؛ شامل: تعیین اهداف، تهیه محتوا، طراحی فعالیت‌های یادگیری، تدریس و تعیین شیوه‌های ارزشیابی

۲. فعالیت‌های مربوط به پشتیبانی آموزشی مستمر.

راسملن و همکاران (۲۰۰۸)، فعالیت‌های دسته اول را «خدمات

اجباری» و فعالیت‌های دسته دوم را «خدمات مکمل» تلقی می‌کنند. از این رو باید بین فعالیت‌های اولیه و اجباری (که برای تولید و ارائه برنامه درسی الکترونیکی صورت می‌گیرد) و فعالیت‌های مکمل و مستمر (که برای حمایت از دانشجوی الکترونیکی صورت می‌گیرد) تفکیک قائل شد.

ضرورت‌ها و چرایی پشتیبانی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی

پشتیبانی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی به دلایل زیر ضرورت دارد:

- الف. توسعه مشتری‌محوری در آموزش عالی
- ب. کیفیت بخشی به دوره‌های الکترونیکی
- ج. تنوع مخاطبان آموزش‌های الکترونیکی
- د. آموزش‌های الکترونیکی در هر زمان و هر مکان
- هـ. رایج بودن پشتیبانی در اغلب پروژه‌های فناورانه

نقش پشتیبانی آموزشی در دانشگاه‌های الکترونیکی

نقش پشتیبانی آموزشی در دانشگاه‌های الکترونیکی به شرح زیر است:

- بسط تعامل میان یادگیرندگان
- ایجاد انگیزه در دانشجویان
- اطلاع‌رسانی به موقع و روزآمد
- حفظ روابط دانشجویان با دانشگاه
- مقابله با انزوای یادگیرندگان
- کمک به بهبود وضعیت شناختی، عاطفی و سازمانی دانشجویان
- تسهیل فرایند مطالعه و یادگیری مواد آموزشی
- کمک به شخصی‌سازی محیط یادگیری
- کمک به رشد تعهد، اعتماد به نفس و عزت نفس دانشجویان

ابعاد پشتیبانی آموزشی در محیط‌های یادگیری الکترونیکی

پشتیبانی آموزشی در محیط‌های یادگیری الکترونیکی در هفت بُعد به شرح زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱. پشتیبانی سازمانی؛ مانند دسترسی به قوانین، حمایت‌های مالی، ثبت نام، معرفی روندها و شیوه‌های آموزشی.
۲. پشتیبانی دانشجویی؛ مانند مشاوره علمی، مشاوره روانی، معرفی راهبردهای یادگیری.
۳. پشتیبانی مدرس؛ مانند کمک به مدرس درباره نحوه تدریس الکترونیکی، تدارک امکانات و ابزارهای لازم، اطلاع‌رسانی‌های به موقع.
۴. پشتیبانی از طراحی دوره؛ مانند طراحی دوره متناسب با نیازهای دانشجویان، توجه به ویژگی‌های محیط الکترونیکی، استفاده از نظریه‌های یادگیری مرتبط.
۵. ساختار دوره؛ مانند توجه به انعطاف در ساختار دوره، زمان کلاس‌های برخط، ویژگی‌های تکالیف.
۶. تدریس؛ مانند تدارک امکانات و شرایط متناسب با ارتباط هم‌زمان و ناهم‌زمان.
۷. ارزشیابی؛ مانند تناسب نوع ارزشیابی با محیط الکترونیکی و ویژگی‌های دانشجویان.

روش‌ها و ابزارهای پشتیبانی آموزشی

پشتیبانی آموزشی از طریق روش‌ها و ابزارهای زیر تحقق می‌یابد:

- خدمات حضوری
- ارتباط تلفنی
- ارتباط‌های الکترونیکی ناهم‌زمان نظیر رایانامه (پست الکترونیکی)، تالارها و...
- وب‌نوشت (وبلاگ)
- ارائه اطلاعیه‌های مهم در وبگاه دانشگاه
- شبکه‌های اجتماعی
- ارتباط‌های هم‌زمان (مانند چت)

اصول پشتیبانی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی

اصول پشتیبانی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی به شرح زیر است:

- بیان توضیحات به زبان ساده و قابل فهم
- سریع و به موقع بودن حمایت‌ها و راهنمایی‌ها
- پاسخ‌گویی مستمر و هر زمانی

- رعایت تناسب میان خدمات و ابزارها
- تأکید بر بسط تعامل برای کمک گرفتن دانشجویان از یکدیگر
- رعایت تنوع در ارائه خدمات

عوامل مؤثر در تعیین خدمات پشتیبانی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی

مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده خدمات پشتیبانی، نیازهای دانشجویان است که سایر عوامل نظیر موارد زیر برای کمک به بهبود آنها به کار می‌روند:

- الزامات محتوای دوره
- تکالیف و فعالیت‌های دوره آموزشی
- بافت اجتماعی
- شرایط اقتصادی
- نحوه و میزان دسترسی به فناوری‌ها و پذیرش فناوری
- فرهنگ جامعه و فرهنگ یادگیری

مدل‌های پشتیبانی آموزشی در دوره‌های الکترونیکی

مهم‌ترین مدل‌های پشتیبانی آموزشی در دوره‌های الکترونیکی عبارتند از:

۱. مدل کروث و کارباچال (۲۰۰۰)
۲. مدل فلویید و پاول (۲۰۰۶)
۳. مدل لی (۲۰۱۰)

مدل کروث و کارباچال

در این مدل پشتیبانی‌های آموزشی به سه مرحله «اقدام‌های قبل از شروع دوره»، «اقدام‌های حین برگزاری دوره» و «اقدام‌های بعد از اتمام دوره آموزشی» تقسیم شده است.

الف. پشتیبانی‌های قبل از شروع دوره شامل:

اطلاع‌رسانی در مورد نحوه ثبت نام، ویژگی‌های دوره‌ها، مسائل مالی، ویژگی‌های مدرّسان، شناسایی ویژگی‌های دانشجویان، مشاوره علمی برای انتخاب رشته‌های مورد نظر و ارائه روندنمای دقیق برای ثبت نام.

ب. پشتیبانی‌های حین اجرای دوره شامل:

خدمات کتابخانه‌ای، پشتیبانی فنی دانشجویان، خدمات ویژه دانشجویان ناتوان، ارائه زمان دقیق ارائه محتوا، زمان تکمیل و ارسال تکالیف، زمان دقیق آزمون‌ها، نحوه ارزشیابی و زمان کلاس‌های برخط.

ج. پشتیبانی‌های پس از اتمام دوره شامل:

صدور مدرک، تشکیل انجمن و گروه‌های فارغ‌التحصیلان، مشاوره برای ادامه تحصیل، مشاوره شغلی و فرصت‌های شغلی.

مدل فلوید و پاول

بر اساس این مدل، پشتیبانی از یادگیرنده الکترونیکی در پنج مرحله صورت می‌گیرد:

۱. مرحله جذب دانشجو شامل:

بیان اهداف و ویژگی‌های دوره، روشن‌سازی مسائل مالی، سنجش مهارت‌ها قبل از ثبت‌نام، بیان شیوه‌های ارزشیابی، ارائه شماره تماس مستقیم، بیان قوانین و مسائل حقوقی.

۲. مرحله تعامل دانشجو با مؤسسه شامل:

کمک به یادگیری مستقل، تعبیه صندوق پیشنهادهای برخط برای دانشجویان، پشتیبانی میز کار دانشجو، پشتیبانی فنی از دانشجویان، مشاوره برخط برای مدرسان و مشاوره علمی برای دانشجوین.

۳. مرحله پشتیبانی دانشجو شامل:

تدارک امکانات کتابخانه‌ای و دسترسی به منابع، تقویت مهارت‌های استقلال در یادگیری و خودآموزی و ارائه راهبردهای یادگیری به دانشجوین.

۴. مرحله کمک به انتقال دانشجو به بازار کار شامل:

ارزیابی مجدد اهداف توسط دانشجوین، ارائه مشاوره‌های شغلی از سوی افراد برجسته شاغل و دانش‌آموختگان قبلی.

۵. ارزشیابی مستمر اثربخشی اقدام‌های پشتیبانی شامل:

تلاش برای حفظ و ارتقای کارایی درونی و بیرونی دوره آموزشی.

مدل لی

در این مدل با تأکید بر حقوق مشتریان آموزش عالی، پشتیبانی آموزشی گام مهمی در جهت کمک به تحقق این امر تلقی می‌شود. از این رو در این مدل بر اطلاع‌رسانی مستمر به داوطلبان، تسهیل پذیرش و ثبت‌نام، اطلاعات مربوط به حمایت‌های مالی و وام‌ها، مشاوره علمی، خدمات کتابخانه‌ای و منابع یادگیری، پشتیبانی فنی مستمر، اعلام به موقع نمره و تدارک فرصت‌های ارتباط مداوم با دانشگاه پس از اتمام دوره تأکید شده است.

جمع‌بندی و نکات مهم در پشتیبانی آموزشی

- پشتیبانی آموزشی یکی از مؤلفه‌های مهم کیفیت و مکمل سایر عناصر برنامه درسی الکترونیکی است.
- پشتیبانی آموزشی، فراتر از حمایت‌های فنی است.
- پشتیبانی آموزشی به تدارک منابع محدود نمی‌شود.
- پشتیبانی آموزشی در سه مرحله قبل، حین و پس از اتمام دوره انجام می‌شود و یکپارچه است.
- پشتیبانی آموزشی نوعی تعهد و احترام به حقوق دانشجویان الکترونیکی است.
- کیفیت پشتیبانی آموزشی به عوامل متعددی مانند انتخاب روش‌ها و ابزارهای متعدد بستگی دارد.
- فرهنگ، در تعیین نوع خدمات پشتیبانی و نحوه استفاده دانشجویان از آن خدمات ارائه شده، نقش مهمی دارد.

واژه‌های رایج

نظریه یادگیری بزرگسالان Adult Learning Theory

این واژه از نوع اسم بوده و به نظریه‌ای اشاره دارد که بر مبنای آن اصول و شیوه‌های آموزش بزرگسالان طرح‌ریزی می‌شود. معادل این واژه در زبان عربی واژه «نظریه تعلیم الکبار» است. معادل این واژه در زبان فارسی بنا به پیشنهاد کارگروه واژه‌گزینی یادگیری الکترونیکی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، واژه «نظریه یادگیری بزرگسالان» است که از نوع واژه‌های نوساخته است. این واژه از اضافه اسم «نظریه» و اسم «یادگیری بزرگسالان» تشکیل شده است. نمونه‌ای از کاربرد این واژه در مثال زیر آورده شده است: «یکی از اصول نظریه یادگیری بزرگسالان نزدیک کردن تجارب یادگیری با زندگی واقعی یادگیرنده است.»

رخدادهای آموزش Events of Instruction

این واژه انگلیسی از نوع اسم بوده و اشاره به نه گام معین در نظریه یادگیری روبرت گانیه دارد که مراحل لازم برای یادگیری مؤثر بزرگسالان را نشان می‌دهد. معادل این واژه در زبان عربی واژه «عملیات التعلیم» است. معادل این واژه در زبان فارسی بنا به پیشنهاد کارگروه واژه‌گزینی یادگیری الکترونیکی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، اسم «رخدادهای آموزش» و از نوع واژه‌های برگزیده است. این واژه از ترکیب اضافی اسم «رخدادها» و اسم «آموزش» تشکیل شده است. نمونه‌ای از کاربرد این واژه در مثال زیر آورده شده است: «نخستین گام در رخدادهای آموزش جلب توجه یادگیرنده است.»

معرفی کتاب

یادگیری الکترونیکی: مبانی، طراحی، اجرا و ارزشیابی

مؤلفان: دکتر فرهاد سراجی و دکتر محمد عطاران

ناشر: دانشگاه بوعلی سینا و انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

چاپ اول: بهمن ۱۳۹۰

مؤلفان این کتاب ضمن تاکید بر استفاده متناسب از تخصص های دخیل در طراحی و اجرای یادگیری الکترونیکی، نقش دانش و مهارت های پداگوژیک را در بهبود کیفیت آموزش در این محیط ها حائز اهمیت تلقی می کنند و به اعتقاد آنها بعد فنی و مدیریتی نیز در راستای تسهیل و کمک به تحقق یادگیری و با محوریت بعد پداگوژیک به کار گرفته می شود. از همین رو این کتاب با تاکید بر بعد پداگوژیک در ده فصل تنظیم شده است و تلاش می کند به برخی از سوالات زیر پاسخ دهد: یادگیری الکترونیکی چیست و انواع آن کدام است؟ چه عواملی در طراحی برنامه درسی در محیط الکترونیکی موثرند؟ سامانه های مدیریت یادگیری چه ویژگی هایی باید داشته باشند؟ عناصر برنامه درسی حضوری و الکترونیکی چه تفاوت ها و شباهت هایی با یکدیگر دارند؟ یادگیرنده الکترونیکی برای موفقیت در این محیط به چه مهارت هایی نیاز دارد؟ نقش و وظایف معلم در محیط الکترونیکی چیست؟ چگونه می توان کیفیت دوره های یادگیری الکترونیکی را به طور مداوم ارزشیابی کرد؟ شیوه های طراحی برنامه درسی در محیط های یادگیری ترکیبی چگونه است؟

معرفی مجله های رایباد

مجله ارزیابی کاربردی در آموزش

Applied Measurement in Education

صاحب امتیاز: Buros Center for Testing

انتشارات: Taylor & Francis, Inc.

سر دبیر: Kurt F. Geisinger

دوره تناوب انتشار: فصلنامه فعالیت موضوعی: ارزیابی و سنجش در حوزه های آموزش، پژوهش آموزش، علوم رفتاری، روانشناسی و...

با توسعه ابزارها و امکانات فناورانه در عرصه های مختلف، پیشرفت های چشمگیری در عرصه طراحی محیط های یادگیری به وجود آمده است. توسعه این ابزارها و فناوری ها از یک سو به تقویت محیط های یادگیری حضوری و از سوی دیگر به شکل گیری محیط های یادگیری الکترونیکی و ترکیبی منجر شده است. ویژگی ها و قابلیت های این فناوری ها نظیر؛ ویژگی های هرزمانی، هر مکانی، چند رسانه ای، ارتباطی و اطلاعاتی فرصت های گوناگونی را در اختیار مدیران، سیاستگذاران، طراحان و مجریان آموزشی قرار می دهد تا با تدارک محیط های یادگیری جدید به برخی از موانع محیط های یادگیری حضوری غلبه کنند. لیکن باید توجه داشت که طراحی، راه اندازی و نگهداری این گونه محیط ها به دانش و مهارت های گوناگونی در زمینه های فنی، پداگوژیک (تربیتی) و مدیریتی نیاز دارد. دانش فنی مورد نیاز به نحوه تهیه سرورها، پهنای باند مورد نیاز، مکانیزم های شبکه، سخت افزارها و نرم افزارها اشاره دارد. دانش پداگوژیک به نحو تلفیق عناصر آموزش با قابلیت های فناوری، طراحی برنامه درسی، تعیین اهداف، محتوا، فعالیت های یادگیری، شیوه تدریس و شیوه های ارزشیابی تاکید دارد و دانش مدیریتی به فرآیند هزینه ها، درآمدها، ثبت نام، صدور مدرک، بازاریابی، مسائل حقوقی و تنظیم ساختار سازمانی حضوری و مجازی توجه دارد. از این رو سازمان های آموزشی و دانشگاه ها در مراحل مختلف ایجاد محیط یادگیری الکترونیکی به این گونه تخصص ها نیاز دارند.

- سکوها و ابزارهای نرم افزاری وب
- سکوها و رایانش توزیعی، انبوه، ابری
- وب معنایی
- وب کاوی

وبگاه: <http://iranwebconf.ir/fa>

مهلت ارسال مقالات: ۱ اسفند ۱۳۹۳

پست الکترونیکی: icwr@usc.ac.ir

آدرس دبیرخانه کنفرانس: تهران، ابلوار اشرفی اصفهانی، نرسیده به پل اتوبان همت، خیابان شهید قموشی، خیابان بهار، دانشگاه علم و فرهنگ

تلفن: ۰۲۱-۴۴۲۹۷۵۸۳

دورنگار: ۰۲۱-۴۴۲۹۷۵۸۳

هجدهمین کنفرانس بین المللی یادگیری همکاری تعاملی سال ۲۰۱۵

2015 International Conference on Interactive

Collaborative Learning (ICL) (20 Sep - 24 Sep 2015)

این کنفرانس در شهر فلورانس ایتالیا برگزار شده و به دنبال ارائه پژوهش‌های جدید در زمینه یادگیری همکاری تعاملی از یکسو و مهندسی علوم تربیتی از سوی دیگر است. بنابراین موضوعات مختلفی را در این حوزه پوشش می‌دهد مانند: دسترسی به مهندسی آموزش، دسترسی همگانی به منابع آموزشی آزاد، تنوع و خلاقیت در مهندسی آموزش، انواع محیط‌های آموزشی تعاملی و غیره.

زمانبندی‌های مهم کنفرانس به شرح زیر است:

زمان برگزاری کنفرانس: ۳۰-۲۷ جولای ۲۰۱۵

مهلت ارسال چکیده مقالات: ۱۵ مارچ ۲۰۱۵

مهلت ارسال مقالات کامل: ۱۵ آپریل ۲۰۱۵

زمان اعلام پذیرش مقالات: ۱۶ جون ۲۰۱۵

وبگاه کنفرانس: icl-conference.org/icl2015

از آنجا که تعامل میان حوزه پژوهش و عمل در حوزه آموزش و پرورش بسیار حیاتی است، نیاز به آزمون‌ها و روش‌های سنجش جدیدی است که بتواند ارتباط میان دست اندرکاران این حوزه را بهبود بخشد. به همین دلیل، در این مجله سعی بر آن است که پلی میان مباحث نظری و عملی ایجاد شده، و راهبردهای خلاقانه‌ای برای حل مسائل سنجش آموزشی ارائه گردد.

نمایه: ISI (Impact Factor: 0.632)

ISSN: 0895-7347

نشانی الکترونیکی:

<http://www.tandf.co.uk/journals/titles/08957347.asp>

رویدادهای آینده

کنفرانس بین المللی وب پژوهی

اولین کنفرانس بین المللی وب پژوهی، توسط دانشگاه علم و فرهنگ وابسته به جهاد دانشگاهی در ۲۶-۲۷ فروردین ۹۴ در تهران برگزار می‌شود. این کنفرانس می‌کوشد تا پژوهشگران، دانشجویان، اساتید و متخصصین در زمینه‌های علوم کامپیوتر، فناوری اطلاعات، کتابخانه و ارتباطات را گرد هم آورده، دستاوردهای پژوهشگران و صاحب نظران در حوزه های وب، اطلاعات و زیرمجموعه آنها را ارائه نماید. محورهای اصلی همایش عبارتند از:

- ارزیابی کیفیت وب
- اقتصاد اینترنتی و مدل های کسب و کار
- امنیت و حریم خصوصی در وب
- بازیابی وب و تحلیل محتوا
- تحلیل رفتاری و شخصی سازی
- تحلیل محیط های مجازی و شبکه های اجتماعی
- تعامل انسان و رایانه
- جامعه شناسی و اخلاقیات وب
- رایانش وب در کاربردهای همراه
- رسانه و ارتباط شناسی وب

وبگاه‌های یادگیری

آکادمی خان

<https://www.khanacademy.org>

آکادمی خان پخش و تهیه ویدیوهای آموزشی به زبان فارسی را نیز آغاز کرده است. نمونه‌هایی از مباحث فارسی موجود در وبگاه آکادمی خان عبارتند از: معادلات، کاربرد مشتق، حد توابع، پیوستگی توابع، نظریه اعداد، معادلات ریاضی، بردارها، مکانیک نیوتونی، تصاعد، قدر مطلق، گراف، دستگاه معادلات خطی، جریان الکتریکی، مغناطیس، مکانیک کوانتومی، نظریه ی بازی‌ها، الکتريسته ساکن و ...

چکیده پایان‌نامه‌های دکتری و کارشناسی ارشد در حوزه یادگیری الکترونیکی

برای آشنایی بیشتر مخاطبان با موضوع پایان‌نامه‌های حوزه یادگیری الکترونیکی در مقاطع تحصیلات تکمیلی، بر آن شدیم تا در هر شماره، به ارائه چکیده پایان‌نامه‌های تحت نظارت اساتید برجسته این حوزه در سه سال اخیر بپردازیم. بدین منظور، در این شماره، پایان‌نامه‌های جاری و خاتمه یافته، تحت نظارت آقای دکتر سراجی، عضو هیات علمی و مدیر گروه علوم تربیتی، دانشگاه بوعلی سینای همدان، حضورتان ارائه می‌گردد.

آکادمی خان، سازمانی آموزشی با هدف اصلی «ارائه امکانات آموزشی با کیفیت و استاندارد بالا، به هر کس و در هر کجا» بیان شده است. این سازمان غیرانتفاعی در سال ۲۰۰۶ به دست سلمان خان، که خود دانش آموخته موسسه فناوری ماساچوست (MIT) است بنیان نهاده شد.

آکادمی خان یکی از بزرگترین موسسات آموزشی اینترنتی است، که در حال گسترش فعالیت‌های آموزشی و غیرانتفاعی خود به سراسر جهان است. آرمان این موسسه فراهم کردن آموزش رایگان و با کیفیت برای همه، در هر مکان می‌باشد.

در وب‌گاه این سازمان بیش از ۷۰۰ دوره آموزشی در حوزه‌های ریاضیات، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی، اقتصاد، تاریخ، پزشکی، برنامه‌نویسی کامپیوتر و... به رایگان ارائه شده است. منابع آکادمی خان به زبان‌های مختلف از جمله آلمانی، اسپانیایی، فرانسه، ایتالیایی، پرتغالی، روسی، عربی، ترکی و... قابل ترجمه می‌باشند.

ردیف	نام و نام خانوادگی دانشجو	مقطع تحصیلی	رشته و گرایش	مکان	عنوان پایان‌نامه	تاریخ دفاع	دانشگاه
۱	لادن بهروج	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	شناسایی ویژگی‌های مطلوب خدمات پشتیبانی آموزشی و مقایسه دانشگاه‌های الکترونیکی ایران با آن	۱۳۹۲	بوعلی سینا
۲	سارا خداویسی	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	مقایسه مهارت‌های پژوهشی فناورانه و سواد اطلاعاتی دانشجویان مجازی و حضوری	۱۳۹۲	بوعلی سینا
۳	آتنا سیفی	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	بررسی میزان مهارت‌های یادگیری دانشجویان مجازی و رابطه آن با رضایت و موفقیت تحصیلی آنها	۱۳۹۲	بوعلی سینا
۴	سمیه خاوری	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	مقایسه سواد فناورانه دانش‌آموزان متوسطه با دبیران آن‌ها در آموزش و پرورش شهر همدان	۱۳۹۲	بوعلی سینا
۵	عطا جمشیدزاده	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	شناسایی وضع مطلوب کاربرد مهارت‌های فناوری در مدارس ابتدایی و مقایسه وضع موجود مهارت‌های معلمان ابتدایی شهر همدان با آن	۱۳۹۲	بوعلی سینا

۱. چکیده پایان نامه کارشناسی ارشد "شناسایی ویژگی های مطلوب خدمات پشتیبانی آموزشی و مقایسه دانشگاه های الکترونیکی ایران با آن"

نگارنده: لادن بهروج

هدف این پژوهش شناسایی ویژگی های مطلوب خدمات پشتیبانی آموزشی در دانشگاه های مجازی و مقایسه خدمات پشتیبانی آموزشی مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه تهران با آن است. با توجه به تاثیر پشتیبانی آموزشی بر کیفیت آموزش و تسهیل دسترسی به آموزش عالی ارائه خدمات پشتیبانی بخش مهمی از نظام آموزشی دانشگاه های مجازی تلقی می شود. نمونه آماری این پژوهش ۴۴ نفر از خبرگان یادگیری الکترونیکی ایران و ۱۷۵ نفر از دانشجویان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه تهران هستند که از نظرات خبرگان برای تعیین ویژگی های مطلوب خدمات پشتیبانی و از نظرات دانشجویان مجازی برای تعیین وضع موجود خدمات پشتیبانی آموزشی مرکز آموزش الکترونیکی استفاده شده است. ابزار گردآوری اطلاعات از هر دو جامعه پرسشنامه محقق ساخته ۲۷ گویه ای است و بر اساس مدل های کروت و کارباجال (۲۰۰۰)، فلوید و کاسی پاول (۲۰۰۴) و لی (۲۰۱۰) تنظیم شده است. روایی پرسشنامه ها بر اساس نظرات ده نفر از متخصصان یادگیری الکترونیکی تایید و پایایی آنها با استفاده از آلفای کراباخ به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۹ محاسبه شده است. تحلیل داده ها با استفاده از T تک گروهی، تحلیل واریانس، آزمون تعقیبی توکی و T مستقل نشان داد که ارائه خدمات پشتیبانی باید در پیش از شروع دوره، حین دوره و پس از دوره صورت گیرد. این خدمات در مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه تهران با وضعیت مطلوب فاصله دارد. بر اساس یافته های این پژوهش با وجود اینکه به برخی از خدمات مربوط به پیش از دوره و حین دوره توجه می شود ولی عمدتاً ارائه خدمات پس از دوره مورد غفلت قرار گرفته است.

۲. چکیده پایان نامه کارشناسی ارشد "مقایسه مهارت های پژوهشی فناورانه و سواد اطلاعاتی دانشجویان مجازی و حضوری"

نگارنده: سارا خداویسی

هدف پژوهش حاضر، مقایسه دانشجویان دانشگاه های حضوری و مجازی از حیث میزان برخورداری از مهارت های

پژوهشی فناورانه است. این پژوهش با استفاده از روش توصیفی از نوع پیمایشی انجام شده است و جامعه آماری آن کلیه دانشجویان دوره کارشناسی ارشد دانشگاه تهران در دو نوع حضوری و مجازی می باشد. برای انتخاب نمونه از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شده است که بر اساس فرمول کرجسی و مورگان از تعداد ۲۲۵۰ نفر دانشجوی حضوری ۳۲۷ نفر و از تعداد ۴۴۵ نفر دانشجوی مجازی، ۲۰۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده است. برای گردآوری داده های مورد نیاز از پرسشنامه محقق ساخته مربوط به سنجش مهارت های پژوهشی - فناورانه استفاده شد. این پرسشنامه با توجه به پنج مولفه مهارت های جستجوی منابع، تهیه و ارائه محتوا، حضور در محیط ان لاین و نشر ایده ها، مشارکت و گفتگو و ابزارهای کاربردی تهیه و تنظیم شد و روایی آن با توجه به نظرات اصلاحی پنج نفر از متخصصان به دست آمد. پایایی آن نیز از طریق محاسبه آلفای کراباخ به دست آمد که مقدار آن ۰/۰۹ محاسبه شد. تحلیل داده های حاصل از پرسشنامه با استفاده از شاخص های آمار توصیفی و آزمون من ویتنی انجام شد.

یافته های پژوهش نشان می دهد که میزان مهارت دانشجویان حضوری و مجازی در جستجوی منابع، استفاده از ابزارهای کاربردی، تهیه و ارائه محتوا، حضور در محیط آن لاین و نشر ایده در حد نسبتاً مطلوب بوده و با توجه به مقدار آزمون من ویتنی به دست آمده دو گروه با هم تفاوت ندارند. همچنین دو گروه از لحاظ مهارت های استفاده از ابزارهای مشارکتی و ارتباطی با هم تفاوت دارند.

۳. چکیده پایان نامه کارشناسی ارشد "بررسی میزان مهارت های یادگیری دانشجویان مجازی و رابطه آن با رضایت و موفقیت تحصیلی آنها"

نگارنده: آتنا سیفی

هدف پژوهش حاضر بررسی میزان برخورداری دانشجویان مراکز آموزش مجازی از مهارت های یادگیری در محیط الکترونیکی و نقش آن در رضایت و موفقیت تحصیلی دانشجویان است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان مراکز آموزش مجازی دانشگاه تهران و موسسه آموزش عالی مهر البرز هستند که از طریق روش نمونه گیری طبقه ای نسبتی و بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۳۳۸ دانشجو به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است و برای جمع آوری داده های مورد نیاز از دو پرسشنامه محقق ساخته، آزمون سنجش آمادگی یادگیری الکترونیکی و آزمون رضایت تحصیلی استفاده شده است. روایی محتوایی این دو آزمون از طریق اعمال نظرات هفت نفر از متخصصان

درصد، جداول و نمودارها) و آمار استنباطی (روش‌های غیر پارامتریک (خی دو، من ویتنی، فریدمن) استفاده شده است. داده‌های به دست آمده نشان می‌دهد، با ۹۵٪ اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که میزان سواد فناورانه دانش‌آموزان متوسطه شهر همدان بیشتر از دبیران است. به علاوه میزان فهم ماهیت فناوری، ارتباط فناوری و جامعه، کسب توانایی‌های مربوط به جهان فناورانه دبیران و دانش‌آموزان دوره متوسطه آموزش و پرورش شهر همدان، زیاد است و همچنین میزان درک دبیران و دانش‌آموزان دوره متوسطه آموزش و پرورش شهر همدان درباره فناوری در جهان اطراف و طراحی فناوری، متوسط است. نتایج نشان می‌دهد که فهم دانش‌آموزان درباره ماهیت فناوری، ارتباط فناوری و جامعه، طراحی فناوری، کسب توانایی‌های مربوط به جهان فناورانه و فناوری در جهان اطراف در مقایسه با دبیران بالاتر است.

۵. چکیده پایان‌نامه کارشناسی ارشد "شناسایی وضع مطلوب کاربرد مهارت‌های فناوری در مدارس ابتدایی و مقایسه وضع موجود مهارت‌های معلمان ابتدایی شهر همدان با آن"

نگارنده: عطا جمشیدزاده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی ویژگی‌های مطلوب کاربرد مهارت‌های فناوری در مدارس ابتدایی و مقایسه وضع موجود مهارت‌های معلمان ابتدایی شهر همدان با آن انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی بود. این پژوهش دارای دو جامعه آماری بود: جامعه اول را خبرگان حوزه یادگیری و فناوری اطلاعات تشکیل می‌دادند. از بین ۵۸ نفر خبره واجد شرایط، تعداد ۴۷ نفر از آن‌ها پرسشنامه را تکمیل و عودت دادند. جامعه دوم شامل کلیه معلمان ابتدایی شهر همدان در پایه‌های چهارم، پنجم و ششم بودند که تعداد آن‌ها ۶۰۰ نفر بود و از این تعداد با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده مطابق جدول مورگان و کرجسی ۲۳۰ نفر انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد که بر مبنای مدل ارتمر (۲۰۰۵) تهیه شده بود. روایی هر دو پرسشنامه توسط هفت نفر از متخصصان بررسی و مورد تایید قرار گرفت. میزان پایایی آن نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای پرسشنامه معلمان ۰/۹۲ و برای پرسشنامه خبرگان ۰/۹۰ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل دو جامعه از آزمون t تک‌گروهی، t مستقل، تحلیل واریانس و آزمون تعقیبی توکی استفاده شد. داده‌های بدست آمده از دو جامعه نشان داد؛ افراد خبره بر جنبه‌های مهارتی، شناختی، نگرشی و خودکارآمدی معلمان برای کاربرد

آموزش مجازی و پایایی آنها پس از اجرای آزمایشی با محاسبه آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۸۷ محاسبه شد. همچنین برای سنجش موفقیت تحصیلی از معدل پیشرفت تحصیلی دانشجویان استفاده گردید. تحلیل یافته‌های این پژوهش با استفاده از آزمون T، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام نشان داد که میزان مهارت‌های دانشجویان در حد بین متوسط و خوب، رضایت تحصیلی در حد بین متوسط و خوب و موفقیت تحصیلی آنها در حد خوب و خیلی خوب بوده است. ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین مهارت‌های فراشناختی و شناختی با موفقیت تحصیلی به ترتیب ۰/۳۴۰+ و ۰/۱۴۸+ همبستگی وجود دارد. همچنین این پژوهش نشان می‌دهد که بین مهارت‌های فراشناختی و شناختی با رضایت تحصیلی به ترتیب ۰/۵۱۷+ و ۰/۲۲۴+ همبستگی وجود دارد و بین سایر متغیرها نظیر مهارت‌های فناورانه و مهارت‌های ارتباطی با موفقیت و رضایت تحصیلی ارتباط قابل ملاحظه‌ای مشاهده نشد. سهم مهارت‌های فراشناختی در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی دانشجویان ۳۲/۸ درصد و سهم مهارت‌های شناختی ۱۱/۵ درصد می‌باشد. همچنین سهم مهارت‌های فراشناختی در پیش‌بینی رضایت تحصیلی دانشجویان ۵۰ درصد و سهم مهارت‌های شناختی ۱۷/۵ درصد می‌باشد.

۴. چکیده پایان‌نامه کارشناسی ارشد "مقایسه سواد فناورانه دانش‌آموزان متوسطه با دبیران آن‌ها در آموزش و پرورش شهر همدان"

نگارنده: سمیه خاوری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه سواد فناورانه دانش‌آموزان متوسطه با دبیران آنها در آموزش و پرورش شهر همدان انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دبیران زن (۸۷۸ نفر) و دانش‌آموزان دختر (۱۲۵۲۶) دوره متوسطه شهر همدان در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ تشکیل می‌دهد و روش نمونه‌گیری آن از نوع تصادفی طبقه‌ای نسبتی می‌باشد. حجم نمونه آماری بر اساس جدول مورگان ۲۶۵ دبیر زن و ۳۷۳ دانش‌آموز دختر می‌باشد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش دو پرسشنامه محقق ساخته است. روایی پرسشنامه با اعمال نظرات اصلاحی ده نفر از متخصصان انجام گرفته است. میزان پایایی هر دو پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ تعیین شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی،

فناوری در کلاس درس تاکید دارند و وضع موجود معلمان ابتدایی شهر همدان حاکی از آن است که معلمان در جنبه نگرشی، خودکارآمدی و شناختی در حد پایین و در جنبه مهارت ها در سطح متوسط قرار دارند.

پایان نامه های جاری							
ردیف	نام و نام خانوادگی دانشجو	مقطع تحصیلی	رشته و گرایش	استاد راهنما	عنوان پایان نامه	تاریخ احتمالی دفاع	دانشگاه
۱	رضا اله توکلی	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	رابطه بین مهارت های پژوهشی فناورانه و خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان تحصیلات دانشگاه بوعلی سینا	خرداد ۱۳۹۴	بوعلی سینا
۲	فاطمه سلیمانی	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	فرهاد سراجی	آسیب شناسی توسعه مدارس هوشمند بر اساس اصل پداگوژی تغییر در برنامه درسی	خرداد ۱۳۹۴	بوعلی سینا
۳	زهرا بیات	کارشناسی ارشد	تکنولوژی آموزشی	فرهاد سراجی	مقایسه اشکال مختلف ارائه در مواد چند رسانه ای	شهریور ۱۳۹۴	بوعلی سینا
۴	هدی السادات موسوی	کارشناسی ارشد	تکنولوژی آموزشی	فرهاد سراجی	تحلیل محتوای بازی های رایانه ای موجود بر اساس اصول تربیتی	شهریور ۱۳۹۴	بوعلی سینا
۵	معصومه رستمی	کارشناسی ارشد	تکنولوژی آموزشی	فرهاد سراجی	بررسی میزان مهارت های فناورانه معلمان مدارس هوشمند در شهر همدان	شهریور ۱۳۹۴	بوعلی سینا

مشاقه در پی دریافت نقطه نظرات
شاعران عزیزان، مستم
باشد که بایاری شما این خبرنامه
هر چه بر بار ترویج یادمانی تر گردد.

